

І.В. Чантурія, викл. (Уманська філія ПВНЗ «Європейський університет», Умань)

АНАЛІЗ ВПЛИВУ СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ НА ЙОГО ОБОРОТНІСТЬ НА ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Оборотний капітал хлібопекарських підприємств є «лакмусовим папірцем» їх фінансового стану, а різні джерела формування капіталу – елементом фінансово-кредитного механізму їх розвитку.

Основним показником, що характеризує інтенсивність використання оборотного капіталу, його ділової активності характеризує такий показник як оборотність. Ефективність сукупного капіталу хлібопекарських підприємств залежить як від розміру його складових частин так і загального розміру чистої виручки.

Вплив джерел формування оборотного капіталу на їх оборотність 32 хлібопекарських підприємств подано в таблиці.

Дані таблиці свідчать, що капітал, яким володіють підприємства I та IV груп використовується неефективно. Протягом поточного року для здійснення 1 обороту коштів, авансованих у діяльність I групи потрібно було приблизно 201 день, а IV групи – 248 днів, що відповідно на 24 та 19,5 дні більше ніж у базовому році. Отже, спостерігаємо значне уповільнення оборотності капіталу. Досить низькою є ефективність використання як власного так позикового капіталів. Швидкість оборотності власного капіталу уповільнилась відповідно по групам на 7,7 та 9,9 дні, а позикового – на 16,2 та 9,6 дні. Разом з тим, прискорення оборотності за рахунок односторонньої виручки для підприємств I групи було незначним і становило 0,1 дня, тоді як для IV групи воно становило майже 62 дні.

Прискорення оборотності капіталу II та III груп відбулося переважно за рахунок односторонньої виручки від реалізації, яка в поточному році зросла порівняно з минулим роком відповідно по групам на 105,5 та 117 тис. грн. Разом з тим, оборотність сукупного капіталу за рахунок середнього розміру власного капіталу прискорилась відповідно по групам на 13 та 1,4 дні, а позикового капіталу – уповільнилась на 62,1 та 56,3 дні. В цілому, таке прискорення не можна назвати ефективним, з огляду на те, що, частка власного капіталу хлібопекарських підприємств II та III груп становить відповідно 10,11 та 7,52%.

Таблиця – Вплив структури джерел формування оборотного капіталу на їх оборотність у хлібопекарських підприємствах

Показник	Група підприємств	Середній розмір капіталу		Оборотність капіталу, дні		Скорегований показник оборотності	Відхилення (+/-) в оборотності		
		2009 р.	2010 р.	2009 р.	2010 р.		усього	у т.ч. за рахунок:	
								виручки від реалізації	середнього розміру капіталу
Власний капітал, млн грн	I	5,7	6,7	44,4	52,1	44,3	+7,7	-0,1	+7,8
	II	23,3	15,8	49,3	27,3	40,3	-22,0	-9,0	-13,0
	III	7,2	6,6	23,7	15,7	17,1	-8,0	-6,6	-1,4
	IV	21,2	38,4	30,9	40,8	22,5	+9,9	-8,4	+18,3
Позиковий капітал, млн грн	I	17,1	19,2	133,1	149,3	133,0	+16,2	-0,1	+16,3
	II	104,6	140,5	221,3	243,0	180,9	+21,7	-40,4	+62,1
	III	57,5	81,2	189,0	192,8	136,5	+3,8	-52,5	+56,3
	IV	135,5	194,9	197,7	207,3	144,1	+9,6	-53,6	+63,2
Сукупний капітал, млн грн	I	22,8	25,9	177,4	201,4	177,3	+24,0	-0,1	+24,1
	II	127,9	156,3	270,6	270,4	221,2	-0,3	-49,4	+49,1
	III	64,7	87,8	212,7	208,5	153,6	-4,2	-59,1	+54,8
	IV	156,7	233,3	228,6	248,1	166,6	+19,5	-61,9	+81,4
Одноденна виручка, тис. грн	I	128,5	128,6						
	II	472,6	578,1						
	III	304,2	421,2						
	IV	685,5	940,3						

Отже, хлібопекарські підприємства дедалі більше стають залежними від зовнішніх джерел фінансування оборотного капіталу, що негативно відбивається на сукупному показнику оборотності.

Таким чином, виникає об'єктивна необхідність удосконалення існуючої системи менеджменту на хлібопекарських підприємствах та побудови комплексної системи управління оборотним капіталом, в основі якої лежить визначення та підтримка раціонального обсягу та структури не лише оборотного капіталу а й джерел його формування.